

WROCŁAWSKIE
WIADOMOŚCI
KOŚCIELNE †

PISMO · URZĘDOWE
KURII · ARCYBISKUPIEJ
WE · WROCŁAWIU ·

WROCŁAW
ROK XXX

GRUDZIEŃ 1975
Nr 12

WROCLAWSKIE WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

PISMO URZĘDOWE KURII ARCYBISKUPIEJ WROCLAWSKIEJ

Rok XXX

Wrocław, grudzień 1975 r.

Nr 12

„Kaplani! Wielki to skarb — dobrzy kapłani... kapłani w życiu Kościoła stanowią punkt strategiczny. Jeżeli kapłani są dobrzy, gorliwi, pracownicy, ofiarni i święci — Kościół jest święty, zbawiający i pociągający... Ojciec św. Was pozdrawia, Ojciec św. pamięta o Was i jest zawsze z Wami. Jego miłość i cześć biegnie do wszystkich plebanii i klasztorów, idzie aż do zgubionej gdzieś wśród lasów i nizin parafii polskiej” (Z przemówienia Ojca św. Pawła VI do pielgrzymki biskupów polskich, dnia 6 grudnia 1975 roku).

I. AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

57

MIESIĘCZNE INTENCJE APOSTOLSTWA MODLITWY — ROK 1976

Styczeń:

1. Ogólna: O rozrost nadziei wśród pracujących w zakresie ekumenizmu.
2. Misyjna: Aby braterska miłość wśród wierzących była źródłem i znakiem ewangelizacji i zaprowadzenia jedności wszystkich chrześcijan.

Luty:

1. Ogólna: Za chorych oraz tych, którzy z powodu choroby czy nieszczęśliwego wypadku zostali życiowo upośledzeni.
2. Misyjna: Aby „świat zachodni” uświadamiał sobie wyższość wartości duchowych i moralnych nad wartościami czysto materialnymi.

Marzec:

1. Ogólna: Aby ludzie wiedli życie w większej trzeźwości i solidarności względem wszystkich.
2. Misyjna: Aby na Czarnym Łądzie problemy międzyplemienne rozwiązywano w duchu sprawiedliwości i prawdziwej miłości.

Kwiecień:

1. Ogólna: Za wszystkich poszukujących prawdy.
2. Misyjna: Aby dialog Kościoła z wielkimi religiami Azji mógł się intensywniej rozwijać.

Maj:

1. Ogólna: Aby środki przekazu społecznego zachowywały wiernie poczucie odpowiedzialności za podawane informacje.
2. Misyjna: Aby w środkach przekazu społecznego na misjach szanowano osobistą godność człowieka.

Czerwiec:

1. Ogólna: Aby ludzie starzy znajdowali swoje miejsce w społeczeństwie.
2. Misyjna: Aby w krajach Europy Północnej Kościół mógł nieść emigrantom należytą pomoc duchową.

Lipiec:

1. Ogólna: Aby w dziejach ludzkości dostrzegano i doceniano wizję wiary.
2. Misyjna: Aby każdy chrześcijański turysta był świadom odpowiedzialności i obowiązku świadczenia czynem o swej wierze.

Sierpień:

1. Ogólna: Aby młodzież — poszukując swego miejsca w posłudze bliźnim — zobowiązała się pracować gorliwie nad budową lepszego świata.
2. Misyjna: Aby młodzież w swym dążeniu ku lepszej przyszłości zdawała sobie sprawę z tego, że otwierają się przed nią również misyjne perspektywy.

Wrzesień:

1. Ogólna: Abyśmy wszyscy byli świadomi odpowiedzialności i zainteresowani o umożliwienie wszystkim mieszkańcom ziemi lepszych warunków życia.
2. Misyjna: Aby narody Ameryki Łacińskiej znalazły właściwe rozwiązania zagadnień rozwoju społecznego.

Październik:

1. Ogólna: Aby pragnienie modlenia się prowadziło do szacunku wszystkich właściwych form modlitwy — dawnych i współczesnych.

2. Misyjna: Aby miesiąc październik stał się prawdziwie „miesiącem misyjnym”: czyli źródłem wzmoczenia świadomości o obowiązku ewangelizacji, modlenia się i niesienia pomocy misjom.

Listopad:

1. Ogólna: O szacunek dla każdego życia ludzkiego.
2. Misyjna: Aby w krajach chrześcijańskich istniało nadal i wzrastało wśród młodych umiłowanie tradycji misjonarskiej.

Grudzień:

1. Ogólna: Aby kobieta mogła należycie pełnić swe postannictwo zarówno dla swego dobra, jak również dla posługiwania-społeczności.
2. Misyjna: Aby w młodszych Kościołach autentyczne nabożeństwo do Maryi, Matki Chrystusa i Kościoła, znajdowało należyte uznanie i rozkwit.

POSLANNICTWO KAPLAŃSKIE W ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM

HOMILIA WYGŁOSZONA PODCZAS MSZY ŚW. KONCELEBROWANEJ
W UROCZYSTOŚĆ ŚW. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA
NA PLACU ŚW. PIOTRA 29 VI 1975. W CZASIE TEJ MSZY OJCIEC
ŚWIĘTY UDZIELIŁ ŚWIĘCEŃ KAPLAŃSKICH 359 DIAKONOM,
REPREZENTUJĄCYM PIĘĆ KONTYMENTÓW.

Wielka uroczystość święceń kapłańskich, jaką sprawujemy, nie pozostawia Nam dostatecznego czasu na obszerną homilię, w której można by omówić i przedstawić tak wiele spraw nadających się do naszego przemyślenia. Można by mówić na temat wiecznikowego charakteru tego zgromadzenia diakonów, jakiego chyba dotąd nie widziano; można by mówić o dzisiejszym święcie Apostołów Piotra i Pawła; na temat aktualnego, nadzwyczajnego jubileuszu; na temat tekstów liturgicznych lub o tym miejscu świętym dla historii, dla sztuki i dla kultu; można by też przemawiać na tematy osób, uczuć i postanowień, jakie przenikają ten czcigodny ceremoniał. Jesteśmy przekonani, że te wszystkie okoliczności mówią już same za siebie. One też zachowane w waszej świadomości staną się na przyszłość dla was źródłem wielu wzniosłych i niewyczerpanych rozważań.

Nie możemy jednak powstrzymać się od wypowiedzenia trzech myśli, które streszczają w sobie wewnętrzną prawdę tajemnicy święceń ka-

pląskich. Te myśli stawiamy przed wami jako tematy do ciągłego przypominania sobie i do rozmyślania w czasie długiej jeszcze drogi życia, jaka otwiera się przed wami.

Pierwsza myśl — którą zresztą znacie — to „powołanie”. Zostaliście powołani. Wezwani przez Boga, przez Chrystusa, przez Kościół. Niezależnie od sposobu, w jaki powołanie dokonało się w głębi waszej świadomości i w rzeczywistości zewnętrznej, dostępnej dla doświadczenia waszego — każdy spośród was powinien zawsze pamiętać o tym fakcie; wyciska on bowiem znamię na waszym istnieniu. Chodzi tu przecież o Boże wybraństwo, które się stało waszym udziałem. Chodzi o słowo Jezusa, które przeniknęło do głębi waszej ludzkiej istoty: Ja was wybrałem (J 15, 16). Do każdego z was powiedział Chrystus: Chodź za mną (Mt 19, 21). Do wszystkich was doszło to słodkie i wyzwalające, a równocześnie mocne wezwanie: Pójdźcie za Mną, a uczynię was rybakami ludzi (Mt 4, 19).

Błogosławieni jesteście, synowie i bracia najdrożsi! Błogosławieni, którzyście otrzymali łaskę, a zarazem mądrość, i mieliście odwagę usłuchać i przyjąć to znamienne zaproszenie. Ono pomieszało normalne i kuszące projekty waszego życia. Ono was wyrwało z grona waszych bliskich (Mt 19, 27—29). Zażądało od was także wyrzeczenia się miłości małżeńskiej; aby was doprowadzić do nadzwyczajnej pełni miłości, ukierunkowanej na Królestwo niebieskie, na wiarę i na miłość braterską (Mt 19, 12). Powołanie uczyniło z was szczególne istoty, które są — z racji charakteru kapłaństwa — podobniejsze raczej do aniołów niż do ludzi tej ziemi (por. Mt 22, 30; 1 Kor 7, 8). Nadało wam ono i wszczepiło w was jakąś szczególną duchowość (por. Gał 5, 16), która pozwala wszystko rozumieć i należyście oceniać (por. 1 Kor 2, 14 n; J 14, 17). Podjęta ofiarna decyzja włączyła was w dramatyczną przygodę naśladowania Chrystusa (por. Mt 8, 19; Łk 22, 35). Bądźcie błogosławieni.

Zważajcie zawsze na ten los szczęśliwy waszego powołania i bądźcie pewni, że nie doznacie zawodu wybierając wasze przeznaczenie, które jest natchnione przez dar mądrości i miłości (por. Mt 19, 11; 1 Kor 12, 4 n). I nie oglądajcie się wstecz. Poucza was o tym sam Jezus; Ktokolwiek przykłada rękę do pługa, a wstecz się ogląda, nie nadaje się do królestwa Bożego (Łk 9, 62). Takie jest prawo powołania: „tak” całkowite i nieodwołalne!

Następnie, druga myśl — całkiem Boża. Jaka to myśl? Prawo kanoniczne określa ją jako „święcenia kapłańskie”. Co to jednak znaczy dokładniej? Jaki jest skutek czynności sakramentalnej? Co stanowi jej istotę, prawdę, a zarazem nowość nadprzyrodzoną sprawowanego właśnie obrzędu? Zaostrzmy uwagę. Chodzi tutaj o istotną treść nie tylko tego obrzędu, ale o samą tajemnicę Kościoła. Dokonuje się bowiem tutaj nie co innego, lecz przekazywanie duchowej władzy, którą Duch Święty przynosi — za pośrednictwem Chrystusa — na wybranego ucznia, wprowadzając go na stopień sługi Bożego w Kościele. Przy-

pomnijcie sobie Chrystusa Zmartwychwstałego, przemawiającego do apostołów i tchnącego na nich swego Ducha: Weźmijcie Ducha Świętego (J 20, 22). Pewien kontakt, wpływ oraz charakter kształtował ongiś i kształtuje ciągle nadal każdego, kto otrzymuje święcenie kapłańskie. Staje się on przez to zdolny, aby być „szafarzem tajemnic Bożych” (1 Kor 4, 1; P 4, 10).

Nie zapominajmy nigdy, bracia i synowie, o tym szczególnym związku, jaki przez święcenia kapłańskie zostaje zawarty między nami a Bogiem; stajemy się narzędziami Bożego działania. Jak mówi św. Tomasz: „święcenie kapłańskie udziela przede wszystkim pewnej władzy” (Suppl. 34 2 ad 2), która ze swej istoty przewyższa ludzką możność i tylko Bóg sam może człowiekowi powierzyć taką władzę dla ludzkiej posługi. Pomyślcie tylko o władzy konsekrowania, ofiarowania oraz szafarstwa Ciała i Krwi naszego Zbawiciela, jak również odpuszczania i zatrzymywania grzechów (Denz. Sch. 1764).

Skoro tak jest — a jest tak na pewno — to nie powinno nas nigdy opuszczać zdumienie. Powinniśmy się zanurzyć w kontemplacji tajemnicy naszego kapłaństwa. Nigdy też w dostateczny sposób nie będziemy mogli pojąć tego wszystkiego, co Bóg w nas zdziałał. Nie wystarczy nam całego życia na wyczerpujące przemyślenie w modlitwie niezmiernego bogactwa tych wielkich rzeczy, które zdziałała w nas moc i dobroć Boża. Wraz z Matką Bożą będziemy mogli powiedzieć: wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny (Łk 1, 49).

Tak więc powiedzieliśmy o powołaniu i o święceniu. A teraz trzecia myśl — wyrażająca treść obrzędu, którego właśnie dokonujemy. Ta trzecia myśl dotyczy: posłannictwa. Wiemy, co to oznacza, ale pozwólcmy sobie na głębsze wniknięcie w treść i wymagania stawiane przez katolickie kapłaństwo. Kapłaństwa nie udziela się na użytek prywatny; nie jest ono też żadną osobistą godnością. Kapłaństwo jest szafarstwem i posługą. Jest pośrednictwem między Bogiem i ludźmi. Jest ono przeznaczone na użytek Kościoła, wspólnoty, dla dobra braci. Jest przeznaczone dla świata. Także i w tym względzie słowo Chrystusa ma zasadnicze znaczenie: Pokój wam, powiedział te słowa Chrystus pod wieczór dnia swojego zmartwychwstania. Jak Ojciec mnie posłał, tak i Ja was posyłam (J 20, 21). Kapłaństwo jest apostołstwem. Jest misją. Kapłaństwo jest działalnością pośredniczenia. Jest więc z istoty swej społeczne. I abyśmy się mogli otrząsnąć z tego upojenia, jakie wywołuje w nas tajemnica sakramentu, dołącza Chrystus swój programowy i przestawiający nas rozkaz: Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody (Mt 28, 19).

Zwracanie ciągłej uwagi także i na tę stronę powołania kapłańskiego powinno się stać częścią naszej kapłańskiej duchowości. Każdy z was powinien sobie ciągle uświadamiać: jestem przeznaczony do posługi Kościoła, na usługi ludu Bożego. Kapłaństwo jest miłością miłosierną. Błada temu, kto by sobie wyrobił przekonanie o możliwości egoistycz-

nego użytkowania kapłaństwa. Całkowite poświęcenie swego życia otwiera przed oczami ofiarnego kapłana cudowną panoramę służby dla ludzkości.

Być może, iż w pewnym momencie, gdy kleryk zauważył swoje oddzielenie od świata jako skutek swego powołania, a przede wszystkim oddzielenie od swego środowiska społecznego (por. Dz 13, 2), i spostrzegł, że jest przeznaczony do działalności dosyć specjalnej, jaką jest posługa religijna — to wówczas może zaczął wątpić czy kiedykolwiek jeszcze będzie mógł nawiązać bezpośrednie i czynne kontakty ze współczesnym społeczeństwem i z poszczególnymi ludźmi. Powinien teraz zmienić zdanie w tej sprawie. Jeśli bowiem istnieje jakiś zawód, który wymaga pełnego zaangażowania i zanurzenia w burzliwe życie społeczeństwa — to jest nim właśnie zawód kapłana, bardziej jeszcze niż zawód nauczyciela, lekarza czy polityka. Wy jesteście solą dla ziemi, wy jesteście światłem świata (por. Mt 5, 13—15).

Jakiś rodzaj powinowactwa, sympatii czy konieczności, która jest wpojona w świadomość i byt kapłański, zmusza głosiciela Słowa, szafarza Łaski i Miłości nie tylko do tego, aby się oddać na służbę dialogu, na każde wezwanie, i jakim się ktoś uczciwie doń zwróci, ale także sam kapłan podejmuje pasterską inicjatywę poszukiwania człowieka, który świadomie czy nieświadomie go potrzebuje. Taką postawę czynną i apostołską (Mt 18, 12) powinien kapłan ucieleśniać swoją osobowością, i to bardziej dzisiaj niż kiedykolwiek dawniej.

Chodzi tu o miłość, oczywiście nadprzyrodzoną, wrażliwą, skwapliwą. Taka miłość powinna cechować posługę kapłańską; zwłaszcza dotyczy to dziedziny rozwoju i sprawiedliwości społecznej, a dalej ducha i form realizacji katolickiej nauki społecznej, która czerpie swoje natchnienie i moc z Ewangelii i z nauczania Urzędu Kościelnego, a nie z innych źródeł, obcych dla chrześcijaństwa. Albowiem miłość Chrystusa przynagła nas (2 Kor 6, 14). Dlatego żaden inny bodziec nie może jej zastąpić ani przewyżżyć w działaniu.

Podnieście oczy — mówimy do was słowami Chrystusa — i popatrzcie na pola, jak bieleją na żniwo (J 4, 35). Ośmielamy się z naciskiem prorockim ukazać wam apostołską panoramę, która rozciąga się przed każdym spośród was: świat was potrzebuje. Świat czeka na was. Nawet w nieprzyjnym okrzyku kierowanym niekiedy do was wyraża świat swoisty głód prawdy i sprawiedliwości, i jakiejś odnowy; głód ten tylko wasza posługa potrafi zaspokoić. Umieście przyjmować jako zaproszenie także i wyrzuty, które może niesłusznie świat niekiedy kieruje przeciwko posłańcowi Ewangelii. Umieście wysłuchać westchnień człowieka biednego i głosu szczerego dziecka, wołania poszukującej młodzieży, jęku uciśnionego pracownika, westchnień ludzi cierpiących oraz krytycznych uwag myślicieli.

Nigdy się nie lękajcie. Nolite timere — jak mówił Chrystus (por. Mt 10, 23; Łk 12, 32). Pan jest z wami (por. Mt 28, 20). Także Kościół,

wasza matka i nauczycielka, pomaga i miłuje was, a zarazem oczekuje, iż przez waszą wierność i działalność Chrystus będzie mógł kontynuować swoje twórcze dzieło zbawienia.

Kończąc przemówienie, składamy hołd św. Piotrowi Apostołowi. Ku jego czci celebруемy dzisiejszą uroczystość, właśnie tutaj, przy jego sławnym grobie. Równocześnie zapożyczamy od Niego kapłańskie naponinanie:

Starszych więc (prezbiterów), którzy są wśród Was, proszę, ja również starszy (współprezbiter), a przy tym świadek Chrystusowych cierpień oraz uczestnik tej chwały, która ma się objawić: paście stado Boże, które jest przy was, strzegąc go nie pod przymusem, ale z własnej woli, jak Bóg chce; nie ze względu na niegodziwe zyski, ale z oddaniem; i nie jak ci, którzy ciemnią gminy, ale jako żywe przykłady dla stada. Kiedy zaś objawi się Najwyższy Pasterz, otrzymacie niewiedzący wieniec chwały (1 P 5, 1—4). Amen.

PAWEŁ VI DO BISKUPÓW POLSKICH

Dnia 6 grudnia 1975 roku Ojciec św. Paweł VI przyjął na specjalnej audiencji pielgrzymkę biskupów polskich na X-łecie zakończenia Soboru Watykańskiego Drugiego. Pielgrzymka liczyła 29 biskupów, wśród których m. in. byli: Prymas Polski, Stefan Kardynał Wyszyński, Metropolita Krakowski Karol Kardynał Wojtyła, arcybiskup metropolita poznański Antoni Baraniak, biskup Bronisław Dąbrowski, sekretarz Episkopatu, biskup Józef Marek z Wrocławia.

Na początku audiencji Kardynał Prymas Wyszyński zwrócił się do Papieża wobec wszystkich Współbraci w Episkopacie ze słowami głębokiego szacunku i oddania, podkreślając miłość i wierność katolików polskich wobec Kościoła.

Ojciec św. Paweł VI przemówił do zebranych w ten sposób: „Witamy serdecznie Was, Kardynałowie Wyszyński i Wojtyła, Was Biskupów polskich, którzy pragnęliście się z Nami spotkać, aby wyrazić swoje uczucia oddania i miłości.

Już dziś radujemy się że, zobaczymy Was obok siebie, gdy pojutrze w uroczystość Niepokalanego Poczęcia, dokonamy Uroczystego aktu Maryjnego.

Obejmujemy Was z miłością ojcowską i wdzięcznością, a przyjmując wasze synowskie homagium, czujemy jakbyśmy przyjmowali świadectwo wiary i miłości całego waszego Ludu Bożego, tak bardzo nam drogiego.

Nadarza się okazja, aby Was zapewnić z jak wielką troskliwością śledzimy działalność duszpasterską, rozwijaną przez Was z taką mądrością, w duchu przykładowej i braterskiej współpracy.

Znane są nam problemy, jakim musicie stawiać czoło; znamy żywotność wiary katolickiej szlachetnego, zdrowego i pracowitego ludu polskiego, który w swojej tysiącletniej historii, wyróżnia się głębokim przywiązaniem do Kościoła Katolickiego i serdecznym nabożeństwem do Matki Bożej.

Zachęcamy Was, Najmilsi Współbracia w Episkopacie, abyście zawsze z nowym entuzjazmem podejmowali zadania, które zwierzył Wam Bóg. Nie przestawajcie zapalać tym entuzjazmem Waszych kapłanów, zakonników i zakonnice, jak również wszystkich waszych wiernych.

Przyzywamy waszych świętych: św. Stanisława, św. Czesława, św. Jacka, błogosławionego Maksymiliana Kolbe — w specjalny jednak sposób prosimy Waszą Matkę Boską Częstochowską, aby czuwała nad Wami, umacniała Was i wyjednywała Wam u Pana te łaski, jakich najbardziej potrzebujecie.

Z Wami jest nasza myśl — nasze uczucie miłości, z Wami — nasze Apostolskie Błogosławieństwo”.

(L'Osservatore Romano z dnia 7 grudnia 1975 roku)

MODLITWA PAWŁA VI DO MARYI MATKI KOŚCIOŁA W DNIU 8. XII. 1975 R.

O Najświętsza Maryjo w Twoim Poczęciu — Niepokalana, najbardziej Umiłowana ze wszystkich stworzeń Córko Wszemocnego Boga Ojca, wyniesiona na szczyty Jego planów miłosierdzia dla całej ludzkości! † Ty jesteś pokorna i przedziwną Matką Pana naszego Jezusa Chrystusa, więc Matką Boga, jako Słowa Wcielonego, Syna Bożego i Syna człowieczego, naszego Zbawiciela. Tyś najczystsza Oblubienicą niewysłowionej Miłości — Ducha Świętego, tajemniczego Początku Wcielenia, dokonanego w Twoim nienaruszonym łonie. † Przyjmij, o Maryjo, ten nasz akt ożywionej i jednogodnej pobożności, przez który pragniemy uznać i uczcić wybranie Twoje przez Boga, Jedyna i błogosławiona między wszystkimi niewiastami. On to bowiem wyznaczył Ci wyjątkowe i opatrnościowe miejsce w planie zbawczym ludzkości Dziewico Najczystsza, którą Bóg uczynił świetlanym ideałem, przewyższającym wszelkie niewinne ludzkie piękno! Ciebie wyniósł jako wzorcowe Zwierciadło dobrowolnego posłuszeństwa wobec Woli Bożej, jako niezrównany a przecież dostępny przykład Wiary, Nadziei i Miłości, nasz wzór cichej i radosnej kontemplacji planów Bożych, a zarazem troskliwej i szla-

chetnej wspólnoty na drodze ludzkich cierpień. † Posłuchaj, o Maryjo, Naszego Synowskiego głosu, który jest wykładnikiem serca całego Kościoła, w dziesięciolecie Soboru Watykańskiego II, spotykające się ze szczęśliwym zakończeniem Roku Świętego — gdy wypowiadamy nasze pragnienie szczególnej Twojej niebiańskiej obecności w tej krytycznej godzinie dla duchowych i doczesnych losów świata. † Tobie, Matko, duchowa mistycznego Ciała Chrystusa, którym jest Kościół, powierzamy nasze świadomie przyjęte chrześcijańskie zadanie, podjęte wraz z Chrztmem świętym — i potwierdzamy je w duchu odnowy, która jest treścią istotną obchodzonego właśnie Roku Jubileuszowego, tej odnowy, która powinna być widzialnym świadectwem dla żywych członków Kościoła Katolickiego w latach nadchodzących. † Dlatego Tobie, Matko Kościoła, powierzamy nasze postanowienia pojednania, tak dojrzewające w czasie Roku Świętego, a więc: pojednania z Bogiem i pojednania z ludźmi, naszymi braćmi. Powierzamy Ci oczekiwane i pełne pojednanie ze wszystkim wierzącymi w Jedyne Nauczyciela i Zbawcę, a Twojego Syna Jezusa Chrystusa; pojednanie ciągle pogłębiane w duchu sprawiedliwości, wolności i współdziałania różnych warstw społecznych; wreszcie pojednanie między Ludami i Narodami, w czujnym i szczerym duchu bezpieczeństwa, współpracy i pokoju. † Tobie, Maryjo, źródło życia, przekazujemy oczekiwania młodzieży, pełnej niepokoju w poszukiwaniu bardziej sprawiedliwego i bardziej ludzkiego świata. Z ufnością prosimy: kieruj ich kroki do Chrystusa, Pierworodnego odnowionej ludzkości, aby w Jego światłach układali swoje śmiałe plany i osiągali swe nadzieje. † Królowo Miłosierdzia, Maryjo, usłysz jęki cierpiących, krzyk uciśnionych, błagania głodnych i łakących sprawiedliwości, i wyjednaj im złagodzenie ich cierpień, uznanie praw, osiągnięcie upragnionej prawdziwej wolności. † Święta Strażniczko Słowa Przedwiecznego, Maryjo, przyspiesz godzinę pełnego zjednoczenia wszystkich, którzy wyznają Chrystusa, Jedyne Zbawcę i Pośrednika, Służebnico Pańska i Córko Syjońska, obróć wzrok na Twój Lud, który wyrósł z wiary Abrahama. Arko Nowego Przymierza, przyczyn się za wszystkimi, którzy odkupieni przez Chrystusa, jeszcze dotąd nie poznali Światła Ewangelii. † Matko Zmartwychwstałego Chrystusa i Matko odrodzonych. Maryjo, wyjednaj nam, Twoim synom, ducha ośmiu błogosławieństw, ducha miłości, która wszystkiemu wierzy i wszystkiemu ufa, ducha mądrości Krzyża, abyśmy po przewyciężeniu śmierci, obudzeni promieniami jutrzeńki, mogli w światłach Zmartwychwstania zamienić nasze chrześcijańskie oczekiwanie na wieczyste posiadanie Boga. †

MARYJA — WZOROWYM MODELEM I IDEALNYM TYPEM KOŚCIOŁA

HOMILIA OJCA ŚW. PAWŁA VI, WYGŁOSZONA W UROCZYSTOŚĆ NIEPOKALANEGO POCZĘCIA N.M.P. (8. XII. 1975 R.) W BAZYLICE Ś. PIOTRA, W RZYMIE, W DZIESIĄTĄ ROCZNICĘ ZAKOŃCZENIA SOBÓRU WATYKAŃSKIEGO DRUGIEGO

Czcigodni Bracia i Najdrożsi Synowie!

Zwracamy się do Was wszystkich, specjalnie zaproszonych na tę pobożną uroczystość. Zwracamy się do wykładowców, uczonych i studentów papieskich uczelni rzymskich, do alumnów naszych seminariów, do członków kolegiów kościelnych i zakonnych miasta Rzymu, jak też do kolegiów powierzonych instytutom świeckim.

Zwracamy się do Was — umiłowane córki w Chrystusie, siostry zakonne, nowicjuszki, postulanki i wychowanki domów formacyjnych rzymskich. Zwracamy się także do Was, nasi wierni Rzymianie i do Was, pielgrzymi Roku Świętego, a także do zwiedzających to Święte Miasto.

Ponieważ wszyscy chcemy się zastanowić nad wielorakim znaczeniem sprawowanego przez nas obrzędu, dlatego zwracamy się i do Was, członkowie i przywódcy Powszechnego Soboru Watykańskiego Drugiego, zaproszonych dla uczczenia wraz z nami przypadającej dzisiaj dziesiątej rocznicy tych wielkich obrad Kościoła.

Posłuchajcie nas wszyscy! Pozwólcie, że Waszą myśl na chwilę zaprosimy do duchowej i jakby obrazowej kontemplacji Tej, której dzisiaj obchodzimy szczególne święto, jakby Ona sama zjawiła się w głębi bazyliki, otoczona jedynym, sobie tylko właściwym światłem (które jest wszakże odbłaskiem Boskiego źródła światła) i jakbyśmy oglądali Ją zachwyconymi oczami ewangelisty piszącego Apokalipsę.

Oto „znak wielki ukazał się na niebie! Niewiasta obleczona w słońce — księżyc pod Jej stopami, a na głowie Jej korona z gwiazd dwunastu” (Ap 12, 1; por. Pnp 6, 4 nn). O czym i o kim jest tu mowa? Zdumiewa nas i urzeka ta wizja biblijna i w tym osłupiającym zdumieniu tracimy poczucie rzeczywistości. Nie wyrzekamy się jednak możliwego dla nas przyswojenia sobie sensu tego tajemniczego obrazu. Nie będziemy obecnie zajmować się dalszym przebiegiem sceny apokaliptycznej. Wystarczy nam wiadomość, że znawcy Pisma św., jakby odpowiadając na pytanie naszej nienasyconej ciekawości, nadają tej niebieskiej postaci podwójne imię. To Maryja, Maryja jest tą Niewiastą obleczoną w słońce, z księżycem u stóp, z tajemniczą koroną gwiazd na głowie. Postacią tą jest również Kościół — zauważają uczeni badający obrazowy i symboliczny język świata Apokalipsy. Zgoda. Chcemy uczcić

Maryję i Kościół. Najpierw rodzoną Matkę Chrystusa, następnie matkę Jego Mistycznego Ciała jako istotny element tego Mistycznego Ciała.

Bracia i synowie, olśnioną i uszczęśliwioną myśl naszą zatrzymajmy przez chwilę przy pierwszym znaczeniu tej zachwycającej wizji. Pragnąc ucczić tajemnicę Niepokalanego Poczęcia powiedzmy sobie — tak, to jest Maryja. Jej widok jest niebiański i triumfalny. Skoro jednak przyjrzymy się Jej dobrze, to okazuje się „Ona pokorną i wzniosłą ponad wszystkie stworzenie” (Dante — Raj, 33, 2). Jest tak pokorną, że nawet nie krępuje się bojaźliwego spojrzenia (por. Łk 1, 48), skłania nas niejako, abyśmy w Niej dojrzeli ukochaną Siostrę. Gdy ośmielamy zwrócić się do Niej ze słowem zaufania, to na wargi nasze napływają nie inne, jak tylko te ewangeliczne słowa — „Błogosławiona jesteś” (Łk 1, 45, 48). Tak, błogosławiona jesteś i to z tylu tytułów.

Dzisiaj jednym z tych tytułów, który czcimy i który chcielibyśmy uczynić szczytem naszego kultu maryjnego, jest Jej Niepokalane Poczęcie. Jest to pierwszorzędną przywilej, jakim Bóg obdarzył to swoje stworzenie. Bóg chciał w Niej widzieć pierwotną niewinność istoty pomysłanej „na obraz podobieństwo własne” (Rdz 1, 26—27), nieskażonej, niesplamionej żadną skazą, żadną niedoskonałością, jaką poza Chrystusem i poza Maryją, splamieni są wszyscy synowie Ewy i cały rodzaj ludzki. Maryja — to idea, zamysł Boży, arcydzieło ludzkiego piękna nie tylko zamierzone jako formalny wzorzec, ale również realizowane jako wewnętrzna i niezrównana zdolność ujawnienia Ducha w ciele — to Boskie podobieństwo na ludzkim obliczu, niewidzialne piękno w cielesnej postaci.

„Tota pulchra es, Maria!” O Maryjo, Ty jesteś piękna, pięknem prawdziwym, czystym, świętym! Taki powinien być dzisiaj realny i idealny obraz Matki Bożej, odbijający się, jasny i promieniujący w naszych duszach. Powinien być on niejako syntezą naszego podziwu i naszego nabożeństwa do Maryi, której obchodzona dziś uroczystość jest w wybitnym stopniu teologiczną i eklezjalną. Jest teologiczną — ponieważ wywodzi się z objawienia oraz z bardzo wrażliwej i przepełnionej miłością refleksji, dzięki której niewinna i dziewicza pobożność, wsparta pomocą Maryi, odważa się utkwic oczarowane i badawcze spojrzenie w Jej pokornym i skromnym obliczu, w doskonałym obliczu świętego i ludzkiego piękna. Uroczystość ta jest eklezjalną, ponieważ będąc odbiciem Boskiej doskonałości, „speculum iustitiae”, Maryja ukazuje się nam jako odbicie ludzkiej doskonałości. Czcząc Maryję, Kościół „jakby w przeczystym obrazie ogląda z radością to, czym cały pragnie i spodziewa się być” (Konstytucja o liturgii, nr 103). Kościół ogląda w Niej piękno oblubieńcze, które św. Paweł, jak wszyscy pamiętamy wspaniale opisuje „chwalebna, nie mająca skazy czy zmarszczki, czy czegoś podobnego, lecz święta i nieskalana” (Ef 5, 27). Według św. Ambrożego (in Lucam II, 7), Maryja jest wzorem realizującej się świętości Kościoła, a św. Augustyn skomentuje to „Figuram in se sanctae Eccle-

siae demonstravit" (De symbolo I, PL, 40), Maryja swoją osobą zademonstrowała kształt Kościoła. Model, wzór, idealny typ Kościoła — czy to nie wystarczy? Prawda teologiczna idzie jeszcze dalej, dociera do granic tej podporządkowanej przyczynowości, która w Bożym planie zbawienia stworzenie, jakim jest Maryja, Służebnica Pańska wypowiadająca „fiat”, w nierozzerwalny sposób łączy się z Tajemnicą Wcielenia i według św. Ireneusza „czyni Ją przyczyną tego zbawienia dla Niej i całego rodzaju ludzkiego" (Adv. Haer. III, 22, 4). Cieszymy się następnie, że u św. Augustyna znajdujemy wniosek, który wyciągnęliśmy przy końcu III sesji Soboru, nadając Najświętszej Maryi niekwestionowany tytuł „Matka Kościoła". Jeżeli Maryja jest naprawdę rodzoną Matką Chrystusa, a Chrystus jest głową Kościoła, swego Mistycznego Ciała, to Maryja w sposób duchowy jest Matką tegoż Ciała, do którego Ona sama przynależy w najdoskonalszy sposób jako córka i siostra (por. św. Augustyn — De sancta Virginitate, V i VI — PL 40, 399 — por. H. de Lubac — Med. sur l'Eglise, r. IX).

Wzmiankując dziś w sposób szczególnie Powszechny Sobór Watykański Drugi, ogłaszając Maryję Matką Kościoła i wzywając Jej potężnej i miłościwej opieki, obecnym świętym obrzędem chcemy nadać charakter pamiątki dziesiątej rocznicy zamknięcia tego Soboru. Niezmiernie cieszymy się i czujemy się zaszczytzeni tym, że wraz z nami ofiarę Mszy świętej składa cieszący się autorytetem członek prezydium Soboru — kardynał Stefan Wyszyński, który przy tej szczęśliwej okazji przybył do Rzymu ze znaczną częścią Episkopatu Polski. Cieszymy się, że naszymi koncelebransami są trzej moderatorzy Soboru — kardynałowie Lercaro, Suenens i Doepfner, sekretarz Soboru — kardynał Pericle Felici oraz jeden z członków sekretariatu Soboru, obecnie nasz Sekretarz Stanu — kardynał Jan Villot.

Obok nich, aby w tę dzisiejszą rocznicę symbolicznie wyrazić kontynuowanie i rozwijanie autentycznej linii Soboru, stoją ku naszej pociesze zastępca Świętej Kongregacji do Spraw Zakonów i Instytutów Świeckich, sekretarz Świętej Kongregacji do Spraw Wychowania Katolickiego oraz przedstawiciele uniwersytetów, uczelni i kolegiów rzymskich. Wszystkim tym czcigodnym braciom i drogim synom dziękujemy za ich obecność na tej koncelebrze i za ich opowiedzenie się za ścisłą i czynną jednością świętego Kościoła Bożego.

(L'Osservatore Romano z dnia 9—10 grudnia 1975 r.)

**Komisja Episkopatu
do Spraw Duchowieństwa**
nr 25/75

Warszawa, 25 listopada 1975 r.

62

INSTRUKCJA DIECEZJALNA W SPRAWIE ODPOCZYNKU KAPŁANÓW PRACUJĄCYCH W DUSZPASTERSTWIE

1. PRAWO DO ODPOCZYNKU

Kapłani pracujący w duszpasterstwie posiadają naturalne prawo do odpoczynku, uzasadnione racjami religijno-moralnymi. Odpoczynek staje się ważnym elementem życia kapłańskiego, przyczynia się bowiem do odnowienia sił fizycznych i psychicznych, służy refleksji i pogłębieniu wiedzy. Temu celowi ma służyć czas urlopu dorocznego oraz w tygodniu jeden dzień odpoczynku.

2. WŁAŚCIWE POJĘCIE ODPOCZYNKU

Doroczny urlop i jeden dzień odpoczynku od pracy w tygodniu powinien być umiejętnie wykorzystany i poświęcony rzetelnemu wypoczynkowi kapłana. Wspomniany czas należy włączyć w duchowy rozwój osobowości i powinien osiągnąć ten sam charakter co praca, albowiem odpoczynek i praca wzajemnie się uzupełniają. Czas urlopu i dzień odpoczynku skierowany „na ślepo” i nie wypełniony treścią pozytywną staje się nieraz źródłem słabości i zmęczenia, a nie odnowienia sił psychiczno-fizycznych. Kapłani przeto w sumieniu są zobowiązani do tego, aby czas odpoczynku wykorzystali na rzetelny wypoczynek.

3. DOROCZNY URLOP

Czas urlopu wakacyjnego przysługuje każdemu kapłanowi pracującemu w duszpasterstwie. W celu zapewnienia należytej posługi duszpasterskiej w parafii, ksiądz dziekan w porozumieniu z kapłanami swego dekanatu, w przepisany przez prawo diecezjalne terminie, zaprojektuje plan urlopów wakacyjnych, umożliwiając księżom pracującym bez wikariusza zastępstwo na czas urlopu. Ksiądz proboszcz uzgadnia swój urlop z księdzem dziekanem, księża wikariusze z księdzem proboszczem, nadto wszyscy kapłani uzyskują prawo do urlopu po zatwierdzeniu przez Kurie diecezjalną.

4. DZIEŃ ODPOCZYNKU W TYGODNIU

Kapłan pracujący w duszpasterstwie może korzystać z jednego dnia odpoczynku w tygodniu. Aby umożliwić planowanie pracy, zwłaszcza prowadzenie regularnej katechizacji, dzień ten należy ustalić między księżmi. W dniu odpoczynku kapłan zasadniczo pozostaje w parafii i odprawia codzienną Mszę św. Wyjazd z parafii księdza wikariusza może nastąpić po uzgodnieniu z księdzem proboszczem, jednak z obowiązkiem powrotu tego samego dnia w godzinach wieczornych. Korzystanie z dnia odpoczynku, a tym bardziej wyjazd z parafii nie może mieć miejsca w niedzielę, święta oraz w czasie specjalnych prac okolicznościowych w parafii (np. misje, rekolekcje, 40-godzinne nabożeństwo, spowiedź wielkanocna, odpust, I czwartek i piątek miesiąca, choroba innych księży).

5. WYCHOWANIE DO KORZYSTANIA Z ODPOCZYNKU

Umiejętne korzystanie z wypoczynku jest sprawą duchowej postawy kapłana i zrozumienia charakteru wychowawczego odpoczynku. W celu pogłębienia postawy kapłańskiej i właściwego spojrzenia na ten problem, księża będą korzystali ze specjalnych konferencji i wykładów głoszonych na rekolekcjach, kursach i odprawach duszpasterskich. Pozwolą one dostrzec całość zagadnienia w jego złożoności, a przede wszystkim nauczą kapłanów właściwej umiejętności wykorzystania czasu odpoczynku w sposób racjonalny i pozytywny.

Przewodniczący Komisji

(—) † Jerzy Morzelewski

WYJAZDY KSIĘŻY Z POLSKI DO USA

Rada Główna Episkopatu Polski postanowiła w sprawie wyjazdów duchownych, świeckich czy zakonnych do USA, co następuje:

1. Wyjazd duchownych z Polski do USA może nastąpić tylko za uprzednim pozwoleniem na piśmie Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski.

2. Duchowny, zamierzający wyjechać do USA, zanim podejmie starania o paszport, powinien uzyskać zgodę własnego Ordynariusza, który przekazuje podanie do Sekretariatu Prymasa Polski.

3. Zgodnie z porozumieniem Prymasa Polski z Episkopatem USA, pobyt w USA nie może trwać dłużej niż trzy miesiące i tylko w okresie wakacyjnym.

4. Celem wyjazdu może być odwiedzenie najbliższej rodziny, lub zaproszenie Biskupa diecezji, duszpasterza parafii albo przełożonego wspólnoty zakonnej, do pracy duszpasterskiej czy misyjnej.

5. Wykluczone są wszelkie cele komercyjne, kwesty czy zbiórki. Nie wolno podejmować żadnych prac, które nie mają charakteru duszpasterskiego.

6. We wniosku do Sekretariatu Prymasa Polski należy podać adres zamieszkania w USA: u kogo, miasto, ulica, diecezja. Nie jest wskazane zamieszkanie u osób prywatnych.

7. Duchowny, po przyjeździe do USA, powinien przedstawić się w Kurii diecezjalnej, by uzyskać pozwolenie na pobyt. To samo obowiązuje w razie zmiany miejsca pobytu.

8. Sekretariat Prymasa Polski ma obowiązek powiadomić odpowiednie władze kościelne USA o wyjeździe i miejscu zamieszkania duchownego z Polski.

Warszawa, 18. XI. 1975 r. (—) † STEFAN KARDYNAŁ WYSZYŃSKI

III. ZARZĄDZENIA I KOMUNIKATY KURII ARCYBISKUPIEJ

64

SPRAWOZDANIE Z PRAC METROPOLITALNEGO SĄDU DUCHOWNEGO WE WROCŁAWIU JAKO TRYBUNAŁU I, II i IV INSTANCJI ZA ROK 1975

I. PROCESY ZWYCZAJNE O NIEWAŻNOŚĆ MAŁŻEŃSTWA	
Pozostało z roku 1974 procesów zwyczajnych	67
w tym jako w Trybunale I Instancji	45
w tym jako w Trybunale II Instancji	21
w tym jako w Trybunale IV Instancji	1
Nowych podań wpłynęło i rozpatrzono	106
z tego skierowano, do właściwych Sądów Duchownych	7
Przyjęto do przewodu sądowego nowych spraw	65
w tym jako w Trybunale I Instancji	36
z tego odnośnie małżeństw zawartych w innych diecezjach	2
i jako w Trybunale II Instancji	29
Wydano dekretów oddalających powództwo	27
w tym jako w Trybunale I Instancji	20
i jako w Trybunale II Instancji	7
Razem prowadzono procesów zwyczajnych	132
w tym jako w Trybunale I Instancji	81
w tym jako w Trybunale II Instancji	50
w tym jako w Trybunale IV Instancji	1

Zakończono procesów zwyczajnych	72
w tym wyrokiem affirmative (Constat de nullitate)	39
z tego jako w Trybunale I Instancji	18
i jako w Trybunale II Instancji	21
a wyrokiem negative (non constat de nullitate)	32
z tego jako w Trybunale I Instancji	19
i jako w Trybunale II Instancji	13
złożono zaś do archiwum na skutek rezygnacji w I Instancji sprawę	1
W toku załatwiania jest procesów zwyczajnych	60
w tym jako w Trybunale I Instancji	43
jako w Trybunale II Instancji	16
i jako w Trybunale IV Instancji	1
II. PROCESY SUMARYCZNE O NIEWAŻNOŚĆ MAŁŻEŃSTWA	
Pozostał z roku 1974 proces w I Instancji	1
Nowe podania z tytułu bigamii wpłynęły	2
Przyjęto do przewodu I Instancji nowe sprawy	2
Razem prowadzono procesy w I Instancji	3
Zakończono wyrokiem orzekającym bigamię te procesy	3
III. SPRAWY O NIEDOPEŁNIENIE MAŁŻEŃSTWA	
Pozostało z roku 1974 spraw	6
Nowe prośby wpłynęły	2
Przyjęto do prowadzenia nowe sprawy	2
Razem prowadzono spraw	8
Zakończono i odesłano do Sekretariatu Ks. Prymasa sprawy	2
Otrzymano dyspensy od Ojca św.	4
Załatwiono negatywnie i złożono do archiwum sprawy	3
W toku załatwiania są sprawy	3
IV. SPRAWY DOMNIEMANEJ ŚMIERCI	
Pozostały z roku 1974 sprawy	2
Nowych podań wpłynęło	29
Razem prowadzono spraw	31
Zakończono spraw	27
w tym wydano dekretów wdowieństwa	23
załatwiono negatywnie sprawy	3
i złożono do archiwum sprawę	1
W toku załatwiania są sprawy	4
V. SPRAWY O DEKRET „NIHIL OBSTAT” Z TYTUŁU BRAKU FORMY KANONICZNEJ MAŁŻEŃSTWA	
Nowych podań wpłynęło	14
Prowadzono spraw	14
Zakończono spraw i wydano dekretów „Nihil obstat”	14

VI. PISM RÓŻNYCH WYSLANO	2465
w tym poleconych	444
Rekwizycji z innych Sądów Duchownych załatwiono	522
Informacji ustnych udzielono	206

**ARCHIWUM — MUZEUM ARCHIDIECEZJALNE
I BIBLIOTEKA KAPITULNA WE WROCŁAWIU
SPRAWOZDANIE ZA ROK 1975**

I.

Zgodnie z przyjętym planem na początku roku sprawozdawczego prowadzono prace w 1975 roku w wymienionych instytucjach kościelnych Archidiecezji Wrocławskiej, służących pożytkowi duszpasterstwa i społeczeństwa.

Wszystkie wydatki rzeczowe i osobowe związane z funkcjonowaniem i prowadzeniem wymienionych instytucji pokrywała wydatnie Kuria Metropolitalna we Wrocławiu.

W 1975 roku przystąpił do pracy w Archiwum w charakterze asystenta Ks. Dr Józef Mandziuk, a w Muzeum Ks. Józef Pater.

II.

a) KONSERWACJA

W porze letniej wymyto wszystkie magazyny archiwalne i biblioteczne oraz przeprowadzono oczyszczanie zbiorów. W miarę przydzielanych funduszków poddano fachowej konserwacji, oprawie lub przeoprawie następującą ilość rękopisów i druków:

1. rękopisów archiwalno-bibliotecznych	49
2. inkunabułów	6
3. starodruków	188
4. druków nowszych i czasopism	1804

b) UDOSTĘPNIANIE I OBSŁUGA

Sprawa udostępniania zbiorów w roku 1975 przedstawia się następująco:

1. zwiedzeń w celu korzystania ze zbiorów	1213
2. osób korzystających	121
3. wydanych do pracowni książek w tomach	1313
4. wydanych do pracowni jednostek archiwalnych	1681
5. kwerend pisemnych	274

6. innych kwerend	1508
7. wyjaśnienia i informacje	685
8. dokonane adnotacje metrykalne	545
9. przyjęte i wpisane kopie metrykalne	178
10. korespondencja	87

c) BUDYNEK I JEGO WYPOSAŻENIE

Przeprowadzono konieczne konserwacje budynku. Zabezpieczono przed korozją żelazne urządzenia, naprawiono rynny i okna.

d) NABYTKI ARCHIWALNE I BIBLIOTECZNE

Zbiory archiwalne powiększyły się w bieżącym roku sprawozdawczym o 5 pozycji.

Zbiory Biblioteki Kapitulnej wzbogaciły się o 9 rękopisów, wśród których do najwartościowszych należy „Tractatus Theologicus” Józefa Gihla S. J. z 1732 r. z parafii Prusice oraz „Vita S. Hedwigis” z XVII w. — dar Ks. Infulata Józefa Marcinowskiego.

Dział inkunabułów powiększył się o 2 pozycje: „Deutsche Bibel” z 1483 s. — z Kamiennej Góry i „Compilatio nova Decretalium Gregorii Papae noni” z 1486 r. — z Prusic.

Księgozbiór biblioteczny wzbogacił się o 246 pozycji, otrzymanych wyłącznie drogą darowizny. Do łaskawych donatorów Biblioteki Kapitulnej w 1975 r. należy: J. E. Ks. Bp Wincenty Urban — 212 książek; ks. prałat Stanisław Turkowski — 28; ks. kanonik Julian Bolek — 1; ks. prałat Antoni Reczuch — 1; ks. kanonik Karol Żurawski — 1; ks. dr Eugeniusz Mitek — 1; o. Sylwester Paluch OP — 1; dr Wiktor Dziulikowski — 1.

e) TEMATY PRAC

W roku sprawozdawczym korzystano z materiałów archiwalno-bibliotecznych tutejszych zbiorów przy opracowaniu następujących tematów:

1. PRACE DRUKOWANE

- Burchardt J., Związki Witelona z Wrocławiem. Sobótka. T. 39: 1974 nr 4 s. 445—456.
- Deresiewicz B., The Greek New Testament. Soundings. T. 3: 1974 nr 2 s. 30—33.
- Deresiewicz B., Searching for Medieval Manuscripts et Incunables in Polish Libraries. Soundings. T. 7: 1975 nr 1 s. 40—53.
- Dola K., XV-wieczne synody diecezji wrocławskiej o życiu i posłudze kleru. Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego. T. 4: 1974 s. 85—106.
- Dziurla H., Krzeszów, Wrocław 1975.

- Górecki L., Walka o polskość szkoły ludowej na Górnym Śląsku. Katowice 1974.
- Jędrzejewski E., Hitlerowska koncepcja administracji państwowej 1944—1945. Studium polityczno-prawne. Wrocław 1975.
- Marcol A., Z dziejów Domu Księża Emerytów w Nysie. Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego. T. 4: 1974 s. 107—116.
- Pasierb J. St., Malarz gdański Herman Han. Warszawa 1974.
- Urban W., Dzieła Mateusza z Krakowa w zbiorach Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. Colloquium Salutis. 5: 1973 s. 244—257.
- Urban W., 975-lecie biskupstwa wrocławskiego — kazanie wygłoszone w katedrze wrocławskiej. Wrocławskie Wiadomości Kościelne. R. 30: 1975 nr 7/9 s. 232—238.
- Urban W., Jubileusz 975-lecia Metropolii Gnieźnieńskiej (1000—1975). Wrocławskie Wiadomości Kościelne. R. 30: 1975 nr 4/6 s. 158—161.
- Urban W., Ksiądz Biskup Andrzej Wronka (1897—1974) sufragan wrocławski. Wrocławskie Wiadomości Kościelne. R. 30: 1975 nr 11/12 s. 320—326. Ten sam artykuł: Prawo Kanoniczne. T. 18: 1975 nr 3/4 s. 245—250.
- Urban W., Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu oraz katalog jego zbiorów. Lublin 1975.
- Urban W., Medale papieży w zbiorach Muzeum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. Colloquium Salutis. 6: 1974 s. 53—97.
- Urban W., Odbudowa kościołów w Archidiecezji Wrocławskiej. Tygodnik Powszechny 1975 nr 8 s. 2.
- Urban W., Obchody 975-lecia Archidiecezji Wrocławskiej. Wrocławskie Wiadomości Kościelne. R. 30: 1975 nr 7/9 s. 225—232.
- Urban W., 50-lecie kapłaństwa ks. infułata Józefa Marcinowskiego. Wrocławskie Wiadomości Kościelne. R. 30: 1975 nr 7/9 s. 213—218.
- Urban W., Rok święty 1974 w Archidiecezji Wrocławskiej. Wrocławskie Wiadomości Kościelne. R. 30: 1975 nr 4/6 s. 161—176.
- Urban W., Spełnione „Oczekiwanie”. „W drodze” 1975 nr 1 s. 100—102.
- Urban W., 60-lecie święceń kapłańskich ks. Karola Milika. Wrocławskie Wiadomości Kościelne. R. 30: 1975 nr 7/9 s. 219—221.
- Urban W., Un dementicato promotore del culto della Madonna nella Silesia del XVII secoli. Marianum 1975 w. 1/2 nr 112 s. 55—62. Nadbitka.
- Urban W., Wkład Kościoła katolickiego w kulturę polską Archidiecezji Wrocławskiej. Przewodnik Katolicki 1975 nr 25 s. 4—5.
- Urban W., Wykaz regestrów dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu (III). Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego. T. 4: 1974 s. 227—277.
- Urban W., Z działalności Archiwum Archidiecezjalnego i Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu w latach 1970—1975. Sobótka. T. 30: 1975 nr 3 s. 397—399.
- Urban W., Z dziejów duszpasterstwa katolickiego w Archidiaconacie

Opolskim i Głogowskim w czasach nowożytnych. Cz. I. Archidiakonat Opolski. Warszawa 1975 s. 324; Cz. II. Archidiakonat Głogowski. Warszawa 1975 s. 296.

2. PRACE NIE DRUKOWANE

- Albin J., Stosunki językowe w powiatach sycowskim i namysłowskim w latach 1918—1939.
- Bausenhardt K., Rozwój kultu Matki Bożej w Polsce w XVII wieku.
- Breitenborn K., Die Beziehungen zwischen der katholischen Zentrumspartei und der katholischen Jungensbewegung in der Zeit der Weimarer Republik (1918—1933).
- Dachnowski-Skowroński K., Chrzcielnica z Kościoła św. Marii Magdaleny, obecnie w Muzeum Narodowym we Wrocławiu.
- Deresiewicz B., Przewodnik po polskich archiwach i bibliotekach.
- Domański J., Średniowieczne nazwy rzek na Śląsku.
- Gołąb J., Kult Eucharystii w Archidiakonacie Legnickim w XVIII w.
- Hügel B., Die Beziehungen zwischen Österreich und Schlesien im 17/18 Jahrhundert.
- Łabudda A., Liturgia pogrzebu w Polsce aż do wydania Rytułu Piotrkowskiego (1631).
- Lewicka-Kamińska A., Nieznany drukarz XV wieku.
- Lisicki R., Obrona kultury materialnej i duchowej społeczeństwa Małopolski w świetle „Mirasula S. Joannis Cantii”.
- Ładagórski T., Atlas historyczny Śląska w końcu XVIII w.
- Łabynczew J., Drukarstwo cyrylickie w Suprasku.
- Pawlak J., Diecezjalny chorał gnieźnieński w pierwszej połowie XVI wieku.
- Pietrzyk M., Prośba z modlitwy Pana „Przyjdź Królestwo Twoje” u Ojców i pisarzy Kościoła.
- Sroka K., Kult Eucharystii w Archidiakonacie Głogowskim w XVIII w.
- Samecka M., Druk szablonowy ksiąg chorałowych.
- Skórka L., Bożogrobcy w Polsce od 1162 do 1428
- Szmidt P., Wykopaliska na Watykanie pod bazyliką św. Piotra.
- Węgrzyn-Klisowska W., Muzyka wielogłosowa na Śląsku do 1526 r.
- Woźniak M., Kasper Pfister złotnik wrocławski.
- Woźnica Z., Śląsk pod rządami Międzysojuszniczej Komisji Plebiscytowej.
- Wysocka E., Rzeźba architektoniczna kościoła na Piasku we Wrocławiu.
- Zasępa B., Przewodnik po dawnym księstwie biskupim ze stolicą w Nysie.
- Ziomecka A., „Sedes Sapientiae” z Kamiennej Góry i problem śląskiej rzeźby pierwszej połowy XIV wieku.

f) MIKROFILMOWANIE

W Stacji Mikrofilmowej Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu wykonano mikrofilmy z tutejszych zbiorów w celach naukowych dla 27 osób na ich zamówienie i prośbę.

g) WYSTAWY

W roku 1975 czynna była wystawa pt „Geografia świata w XVII w.”

h) PUBLIKACJE

W roku sprawozdawczym oddano do druku następujące prace: „Z dziejów duszpasterstwa katolickiego w Archidiecezji Opolskiej i Głogowskiej”, „Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu oraz katalog jego zbiorów” i „Medale papieża w zbiorach Muzeum Archidiecezjalnego we Wrocławiu”.

i) WYCIECZKI

W roku 1975 zwiedziło Archiwum i Bibliotekę w celach naukowych 6 wycieczek krajowych i zagranicznych.

j) MUZEUM ARCHIDIECEZJALNE

W roku sprawozdawczym zwiedziło zbiory wystawowe Muzeum 10.700 osób z kraju i zagranicy.

Poddano konserwacji 63 obrazy, dwie figury i tryptyk z kościoła w Kliczkowie.

Dział numizmatyki powiększył się o 22 pozycje inwentarzowe, m. in. 4 monety, medal pamiątkowy ku czci ks. Alfonsa Schletza, założyciela i redaktora „Naszej Przeszłości”; 50-lecia Sióstr Misjonerek św. Rodziny; Roku Świętego; 975-lecia biskupstwa w Kołobrzegu, 600-lecia drugiej metropolii w Polsce; dnia modlitw o beatyfikację Sługi Bożego biskupa Zygmunta Łozińskiego; 50-lecia Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu oraz 3 medaliony — dar ks. bpa Wincentego Urbana.

Dział sztuki powiększył się o 63 przedmioty, wśród nich znalazły się: obraz epitafijny (Johann Bernard de Waldau 1659—1678) z kościoła w Zwanowicach, obraz Matki Bożej (XVIII w.) z Malkowic, obrazy epitafijne z Gościszowa, obraz Matki Bożej Różańcowej ze Świątnik, obraz Dziecię Jezus z krzyżem (XVIII w.) — dar ks. bpa Wincentego Urbana, XIV-wieczne rzeźby z kościoła w Nasłowicach: Maria Dziewczęca, św. Katarzyna i św. Jan Ewangelista; rzeźby: Matka Boża z Dzieciątkiem z Kamiennej Góry, Ostatnia Wieczera z Wojciechowic, sztandar Towarzystwa Polek im. Królowej Jadwigi z Pont-Asturies (Francja), dzwon (XVIII w.) z parafii Wodzice Wielkie.

KOMISJA SZTUKI SAKRALNEJ PRZY KURII METROPOLITALNEJ WE WROCLAWIU W 1975 ROKU

Posiedzeń odbyto w roku sprawozdawczym 1975 w sprawach sztuki 52. Załatwiano głównie urzędzenia prezbiteriów, polichromii, witraży, oświetlenia i inne.

Załatwiano wnioski artystyczne i plany dla parafii Świdnica (św. Stanisław), Milicz, Witoszów, Jelenia Góra, Stara Kamienica, Koczurki, Laskówka, Lubomierz, Śmiałowice, Niemcza, Leśnica, Ząbkowice Śląskie, Mrozów, Korzeńskó, Ścinawka Dolna, Roszków, Gościszów, Wrocław (św. Bonifacy), Żerniki, Wojcieszów, Sobocisko, Ziemiałowice, Zagrodno, Namysłów, Jelcz, Rokitki, Sulów, Henryków, Ujazd, Świebodzice, Borów, Ziębice, Jęglowa, Bielany, Kielczów, Malczyce, Sobięcin, Wrocław (św. Wojciech), Łukowice, Bierzów, Wrocław (Serce Pana Jezusa).

WYKŁADY TEOLOGICZNE WE WROCLAWIU W 1975 ROKU

Za przykładem poprzednich lat odbyły się we Wrocławiu w 1975 roku następujące wykłady teologiczne.

1. Sekcja biblijno-liturgiczna:

- a) Ks. dr Michał Czajkowski, „Zstąpił do piekieł” 12. II. 1975 r.
- b) Ks. lic. Henryk Lempa, „Dzień Jahwe” u proroka Amosa jako element eschatologii starotestamentowej” 11. VI. 1975 r.

2. Sekcja dogmatyczno-moralna:

- a) Bp Wincenty Urban, Zapomniany krzewiciel kultu Matki Bożej na Śląsku w XVII wieku 8. I. 1975 r.
- b) Ks. dr Antoni Młotek, Trynitarne aspekty moralności w nauce Ojców Apostolskich 12. III. 1975 r.
- c) Ks. dr Roman Rogowski, Teologia tajemnicy 14. V. 1975 r.

3. Sekcja historyczno-kanonistyczna:

- a) Bp Wincenty Urban, Monografia o arcybiskupie Zygmuncie Szczęsnym Felińskim 11. VI. 1975 r.
- b) Bp Wincenty Urban, Krzywda arcybiskupa Józefa Webera 10. IX. 1975 r.
- c) Ks. mgr Jan Dębski, Starochrześcijańskie kościoły w Syrii 12. XII. 1975 r.
- d) Ks. dr Józef Swastek, Duchowość zakonna w świetle pism św. Brygidy 10. XII. 1975 r.

4. Sekcja homiletyczno-pastoralna:

- a) O. Stanisław Mrozek TJ, Taize i sobór młodych 9.IV.1975 r.
 - b) Ks. prof. dr hab. Józef Majka, Problem etyki życia gospodarczego 8. X. 1975 r.
5. Sekcja filozoficzno-apologetyczno-religioznawcza:
- a) Ks. dr Jan Wiczkowski, Wpływ niektórych determinant kulturowych na formowanie się urojeń u psychopatów z kręgu schizofrenicznego 2. X. 1975 r.

WIZYTACJE KANONICZNE

I UDZIELANIE SAKRAMENTU BIERZMOWANIA W ROKU 1976

W roku 1976 Księża Biskupi dokonają wizytacji kanonicznej następujących dekanatów: 1. Kłodzko, 2. Legnica, 3. Olawa, 4. Polanica, 5. Syców, 6. Środa Śląska.

Niezależnie od wizytacji kanonicznych odbędzie się udzielanie Sakramentu Bierzmowania w każdej siedzibie dekanatu lub parafii wyznaczonej przez Ks. Dziekana lub Duszpasterzy dekanalnych.

W każdy pierwszy poniedziałek miesiąca w Katedrze Wrocławskiej o godzinie 17,00 po południu udziela się Sakramentu Bierzmowania osobom przygotowanym przez własnego duszpasterza, mającym od niego potrzebne zaświadczenie.

SPIS TREŚCI

I. AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

57. Miesięczne intencje Apostolstwa Modlitwy na rok 1976 . . .	311
58. Posłannictwo Kapłańskie w świecie współczesnym — homilia wygłoszona podczas Mszy św. koncelebrowanej w uroczystość św. Apostołów Piotra i Pawła na placu św. Piotra, 29. VI. 1975 r.	313
59. Paweł VI do Biskupów Polskich dnia 6 grudnia 1975 r. . . .	317
60. Modlitwa Pawła VI do Maryi Matki Kościoła w dniu 8 gru- dnia 1975 r.	318
61. Maryja wzorowym modelem i idealnym typem Kościoła — homilia Ojca św. Pawła VI z dnia 8 grudnia 1975 r.	320

II. AKTA EPISKOPATU POLSKI

62. Instrukcja diecezjalna w sprawie odpoczynku kapłanów pra- cujących w duszpasterstwie	323
63. Wyjazdy księży z Polski do USA	324
64. Sprawozdanie z prac Metropolitalnego Sądu Duchownego we Wrocławiu — jako Trybunału I, II i IV Instancji — za rok 1975	325
65. Archiwum — Muzeum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitul- na we Wrocławiu — sprawozdanie za rok 1975	327
66. Komisja Sztuki Sakralnej przy Kurii Metropolitalnej we Wro- cławiu w 1975 roku	332
67. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1975 roku	332
68. Wizytacje kanoniczne i udzielanie Sakramentu Bierzmowania w roku 1976	333

I. AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

15. Adhortacja Apostolska Papieża Pawła VI do biskupów, kapłanów i wiernych całego katolickiego świata o pojednanie w Kościele podczas Roku Świętego	113
16. Święta Kongregacja Kultu Bożego — Do Księża Biskupów w sprawie śpiewu gregoriańskiego w języku łacińskim	126
17. Piśmo apostolskie — motu proprio „Causas matrimoniales” wprowadzające pewne normy dla przyspieszenia procesów małżeńskich	129
18. Motu proprio „Ministeria quaedam” o odnowie kościelnej dyscypliny dotyczącej tonsury, święceń niższych i Subdiakonatu	133
19. Motu proprio „Ad pascendum” — promulgujące przepisy dotyczące Diakonatu	138
20. List Apostolski „motu proprio” w sprawie ustanowienia pewnych norm postępowania odnośnie stypendiów mszalnych	144
21. Papieska Komisja do tłumaczenia Dekretów Soboru Watykańskiego Drugiego — „O władzach diakona co do udzielania sakramentaliów i błogosławieństw	146
34. Przemówienie Ojca św. Pawła VI, wygłoszone podczas odwiedzin w Antonianum, dnia 16 maja 1975 roku, w trakcie obrad międzynarodowych kongresów mariologicznego i maryjnego” — „wzbudzajmy w Ludzie Bożym gorliwość pobożności maryjnej”	181
35. Święta Kongregacja do Spraw Wiary — Deklaracja o przerwaniu ciąży	185
36. VIII dies in universo mundo dicatus paci fovendae 1975 — Missa „Pro Pace” — reconciliatio ad pacem via	197
45. Adhortacja Apostolska Ojca św. Pawła VI „O radości chrześcijańskiej” („Gaudete in Domino”) z dnia 9 maja 1975 roku	241
46. Przemówienie Ojca św. Pawła VI do pielgrzymki polskiej w auli audiencyjnej w Rzymie, dnia 11 października 1975 r.	264
57. Miesięczne intencje Apostolstwa Modlitwy na rok 1976	311
58. Posłannictwo Kapłańskie w świecie współczesnym — homilia wygłoszona podczas Mszy św. koncelebrowanej w uroczystość św. Apostołów Piotra i Pawła na placu św. Piotra, 29. VI. 1975 r.	313
59. Paweł VI do Biskupów Polskich dnia 6 grudnia 1975 r.	317
60. Modlitwa Pawła VI do Maryi Matki Kościoła w dniu 8 grudnia 1975 r.	318
61. Maryja wzorowym modelem i idealnym typem Kościoła — homilia Ojca św. Pawła VI z dnia 8 grudnia 1975 r.	320

II. AKTA PRYMASA POLSKI

22. Zaproszenie na Jubileusz 975-lecia Metropolii Gnieźnieńskiej (1000—1975)	147
--	-----

23. Przypomnienie instrukcji Świętej Kongregacji Obrzędów w sprawie tabernakulum	149
24. Dekret w sprawie odprawiania oktawy Bożego Ciała	150
25. Komunikat w sprawie Mszy świętej dla dzieci	151
37. Przedłużenie dekretu zezwalającego na odprawianie Mszy św. „De Beata Maria Virgine Regina Poloniae” każdej soboty wieczorem	202
38. Dekret zezwalający na udzielanie Komunii świętej poza celebrą w ostatnich trzech dniach Wielkiego Tygodnia wszystkim w Polsce	202
47. Przemówienie Ks. Prymasa Polski do Ojca św. Pawła VI dnia 11 października 1975 r., w Rzymie, w auli audiencjonalnej	266

III. AKTA EPISKOPATU POLSKI

39. Kongresy Mariologiczny i Maryjny w 1975 roku	202
40. Episkopat Polski w sprawie ochrony zabytków i dzieł sztuki kościelnej	205
48. Słowo biskupów Polskich przed beatyfikacją Matki Marii Teresy Ledóchowskiej (na 12. X. 1975 r)	267
49. Polska pielgrzymka Roku Świętego w dniach 9—11 października 1975 roku	271
50. Wskazania duszpasterskie na rok 1975/1976 „Człowiek w odwiecznych planach Bożych” — „Chrześcijańska wizja człowieka”	274
62. Instrukcja diecezjalna w sprawie odpoczynku kapłanów pracujących w duszpasterstwie	323
63. Wyjazdy księży z Polski do USA	324

IV. ZARZĄDZENIA I KOMUNIKATY KURII ARCYBISKUPIEJ

1. Program duszpasterski na rok 1974/1975 — „Katolicy świeccy w parafii”	1
2. Pomoce homiletyczne na rok 1974/1975 „Dar jedności w Duchu Świętym”	12
3. Zestawienie tematów katechizmowych w programie kaznodziej-skim na rok 1974/1975	19
4. Kazania dla dorosłych	21
5. Kazania dla młodzieży	60
6. Doroczne skoordynowane akcje duszpasterskie 1974/1975	85
7. Instrukcja duszpasterska dotycząca Sakramentu Bierzmowania, przyjęta przez 146 Konferencję Episkopatu dnia 16 stycznia 1975 roku do ogłoszenia i stosowania	87
8. Instrukcja Episkopatu Polski dotycząca przygotowania do małżeństwa i życia rodzinnego oraz wprowadzenia nowego obrzędu Sakramentu Małżeństwa	94
9. Sprawozdanie z czynności Archiwum Archidiecezjalnego, Biblioteki Kapitulnej i Muzeum za rok 1974	103

10. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1974 roku	108
11. Sprawozdanie z prac Metropolitalnego Sądu Duchownego we Wrocławiu jako Trybunału I, II i IV instancji za rok 1974	109
12, 33. Świecenia	111, 156
13. Wizytacje kanoniczne w Archidiecezji Wrocławskiej w r. 1975	111
14. Rekolekcje kapłańskie w roku 1975	111
26. Konferencje rejonowe duchowieństwa archidiecezji wrocławskiej w dniach od 17 lutego do 21 lutego 1975 roku	151
27. Komunikat w sprawie urządzania nabożeństw żałobnych w pierwszą rocznicę śmierci ś.p. Ks. Kardynała Bolesława Kominka, ordynariusza wrocławskiego (dnia 10. III. 1975 r.)	152
28. Zarządzenie Kurii Metropolitalnej Wrocławskiej w sprawie budowy domu księży	153
29. Konferencja Księży Dziekanów Archidiecezji Wrocławskiej w Metropolitalnym Seminarium Duchownym, dnia 28 kwietnia 1975 roku	153
30. Przypomnienie w sprawie dokonywania wpisów metrykalnych	153
31, 43, 54. Nominacje	154, 207, 290
32, 44, 55. Zmiany wśród duchowieństwa	154, 207, 290
41. Konferencja Księży Dziekanów Archidiecezji Wrocławskiej dnia 29 lipca 1975 roku w Arcybiskupim Seminarium Duchownym we Wrocławiu	206
42. Nowowyswięceni otrzymali posady XX. Wikariuszy	206
51. W sprawie pielgrzymki jubileuszowej 1975 roku z Archidiecezji Wrocławskiej	285
52. Dzięczynne nabożeństwo z racji beatyfikacji Marii Teresy Ledóchowskiej	286
53. Instrukcja na niedzielę pielgrzymki jubileuszowej Narodu do grobu Apostołów Piotra i Pawła w Rzymie (1. X. 1975)	287
56. W sprawie Dnia Zadusznego, obchodzonego w roku bieżącym w niedzielę	292
64. Sprawozdanie z prac Metropolitalnego Sądu Duchownego we Wrocławiu — jako Trybunału I, II i IV Instancji — za rok 1975	325
65. Archiwum — Muzeum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu — sprawozdanie za rok 1975	327
66. Komisja Sztuki Sakralnej przy Kurii Metropolitalnej we Wrocławiu w 1975 roku	332
67. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1975 roku	332
68. Wizytacje kanoniczne i udzielanie Sakramentu Bierzmowania w roku 1976	333

POMOCE DUSZPASTERSKIE

I. Człowiek w odwiecznych planach Bożych	292
II. Odpowiedź człowieka na wezwanie Boga	297
III. Maryja wzorem człowieczeństwa	306

PUBLIKACJE

Maryja kontynuatorka ewangelizacji w swoich Sanktuariach	156
Bp Wincenty Urban	
Jubileusz 975-lecia Metropolii Gnieźnieńskiej (1000—1975)	158
Rok Święty w Archidiecezji Wrocławskiej	161
Kazanie wygłoszone w Katedrze Wrocławskiej z okazji 50-lecia kapłaństwa Ks. Infulata Józefa Marcinowskiego	213
60-lecie święceń kapłańskich Ks. Karola Milika — Wrocław-Katedra	225
975-lecie Biskupstwa Wrocławskiego (kazanie wygłoszone w Katedrze	232
Ks. Infulat dr Karol Milik — I. Krótkie wstępne przemówienie	222
II. Homilia	223

Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI

Nabożeństwo żałobne w drugą rocznicę śmierci Ks. Biskupa Pawła Latuska	112
Pierwsza rocznica śmierci ś.p. Ks. Kardynała Kominka, ordynariusza wrocławskiego	176
Jubileusz 50-lecia kapłaństwa Ks. Infulata dra Józefa Marcinowskiego, prepozyta Kapituły Wrocławskiej, obchodzony w dniach 6 i 8 czerwca 1975 roku we Wrocławiu	212
Jubileusz 60-lecia kapłaństwa Ks. Infulata dra Karola Milika, obchodzony w Katedrze Wrocławskiej dnia 26 lipca 1975 roku	218
Poświęcenie grobowca Księży Biskupów Sufraganów Wrocławskich na cmentarzu św. Wawrzyńca we Wrocławiu, przy ul. Bujwida, dnia 5 czerwca 1975 roku	238
Nabożeństwo żałobne we Wrocławiu za ś.p. Ks. Prof. Jana Puzio, dnia 8 października 1975 roku	308
Z ostatniej chwili — Doniesienie o mianowaniu Ks. Biskupa Henryka Romana Gulbinowicza, administratora apostolskiego w Białymstoku — arcybiskupem metropolitą we Wrocławiu, dnia 7 stycznia 1975 roku	309

OGŁOSZENIA

Metropolitalne Wyższe Seminarium Duchowne — V. Wrocławskie Dni Duszpasterskie 1975 w dniach od 26 do 28 sierpnia 1975 roku na temat: „Człowiek w świetle objawienia”	177
Różne	239

Wydaje: Kuria Arcybiskupia we Wrocławiu, ulica Katedralna 13/15

Znak kod. 50-328

Redaktor: ks dr Hieronim Kocyłowski

Tel. Kurii Arcybiskupiej 22-50-81

Tel. Arcybiskupa Ordynariusza 22-42-14

Zakład Graficzny Poczty i Telekomunikacji, Wrocław, ul Krasińskiego 5

zam. 91-76 — 1750 — L-2